

OCENA SKUTECZNOŚCI IVERMECTINY W LECZENIU PSÓW DOTKNIĘTYCH NUŻYCĄ

ANTONI KOPCZEWSKI, MAŁGORZATA WRÓBLEWSKA,
TADEUSZ ZDUNKIEWICZ i ANDRZEJ MALCZEWSKI

Instytut Weterynarii, Puławy
Zakład Higieny Weterynaryjnej, Gdańsk
Instytut Parazytologii PAN, Warszawa

Nużycy psów jest przewlekłym, nieuleczalnym schorzeniem ektopasożytniczym skóry wywołanym przez *Demodex canis*. Pasożyty przebywają w mieszkach włosowych, a przy znacznej inwazji w gruczołach łojowych. Niekiedy nużeńce spotyka się również w węzłach chłonnych i narządach wewnętrznych. Najbardziej wrażliwe na zarażenie są szczenięta (z reguły zarażają się przez kontakt bezpośredni, od matki). Stankiewicz i wsp. (1970) oraz Piotrowski i wsp. (1972) podają, że w ok. 85% psy są bezobjawowymi nosicielami nużeńca. Często przeprowadzane zabiegi pielęgnacyjne, np. kąpiele w środkach drażniących naskórek, mogą również przyczynić się do wystąpienia choroby.

Zmiany kliniczne towarzyszące nużycy dotyczą skóry i sierści.

Leczenie nużycy jest długotrwałe i często bez efektów. Najczęściej zalecanymi preparatami są związki fosforoorganiczne stosowane w postaci wcierek (Neguvon w 5% roztworze wodnym, Neocidol 25 EC w roztworze 0,02%, lub roztwory wodne amitrazy). Preparaty te stosowane na dużej powierzchni ciała mogą być przyczyną zatrucia lub nawet padnięć zwierząt. Nie powinny być używane na skórę zapalnie zmienioną.

Liczne doniesienia dotyczące skutecznego zwalczania ektoparazytoz zwierząt domowych preparatem ivermectin sprawiły, że rozpoczęto wstępne badania nad jego zastosowaniem w leczeniu demodekozy psów. Ivermectin (IVOMEK) firmy MVD-AGVET należy do grupy Avermectin — makrocyclicznych laktonów. Wytwarzany jest przez mikroorganizm *Streptomyces avermitilis*. Działanie pasożytoobójcze ivermectiny jest efektem

stymulacji inhibicyjnego działania neurotransmitera GABA i blokady synaps między neuronami centralnymi a motoneuronami pasożytów.

W pracy przedstawiono wstępne wyniki badań nad przydatnością preparatu ivermectin w zwalczaniu nużycy psów.

Materiał i metody

Preparat ivermectin (IVOMEC) firmy MVD-AGVET zastosowano u 5 szceniąt, a mianowicie u 4 rasy bokser w wieku ok. 3 miesięcy oraz u 3,5-miesięcznego jamnika krótkowłosego, u których badaniem klinicznym, potwierdzonym w badaniu laboratoryjnym zeszkrobin ze skóry, stwierdzono nużycę. Psy rasy bokser zgłoszone zostały do leczenia w początkowym stadium choroby, zaś jamnik był już uprzednio leczony, co wskazywało na nużycę przewlekłą. Psy rasy bokser otrzymywały podskórnice 0,1% roztwór preparatu Ivomec dwukrotnie w odstępach 15-dniowych. Pierwsza dawka 1 ml, druga 2 ml. Szcenię rasy jamnik krótkowłosa otrzymało Ivomec 5-krotnie w okresie sześciu miesięcy. Wynik leczenia kontrolowano przez 6 miesięcy poprzez badanie kliniczne oraz obserwacje zwierząt i badanie laboratoryjne zeszkrobin skóry, pobieranych trzykrotnie (15, 30 i 60 dni po zakończonym leczeniu).

Wyniki i omówienie

Na podstawie obserwacji i ujemnego wyniku badań laboratoryjnych jw., stwierdzono całkowite wyleczenie 4 szceniąt rasy bokser. Stwierdzono, że liczne drobne wyłysienia oraz łuszczenie się naskórka w okolicy powiek, nosa, czoła, szyi i łopatek cofnęły się, tzn. wyłysiałe miejsca porosły zdrowym włosem i znikło łuszczenie się naskórka. U szceniąt rasy bokser nie zaobserwowano toksycznego działania preparatu, wzrost i rozwój zwierząt przebiegał prawidłowo.

Leczenie ivermectiną szcenięcia rasy jamnik krótkowłosa dało wynik ujemny. Zwierzę doprowadzono do leczenia z zaawansowanym procesem chorobowym, z objawami takimi jak wypadanie włosa, liczne wyłysienia, łuszczenie się naskórka oraz obecność pęcherzyków wypełnionych przezroczystym płynem na całej powierzchni głowy i tułowia. Po dwóch iniekcjach podskórnych Ivomecu obserwowano w okresie ok. 14 dni cofnięcie się zmian chorobowych. Wyłysiałe miejsca zaczynały porastać sierścią, kondycja psa uległa poprawie. W miesiąc po zakończeniu leczenia nastąpił nawrót choroby, a badanie zeszkrobin skóry potwierdziły obecność nużeńca. Po dalszym leczeniu, tzn. 3 dalszych iniekcjach ivermectiny w odstępach 15-dniowych, obserwowano również nawrót choroby. Nie notowano jednak toksycznego działania ivermectiny — wzrost i rozwój szcenięcia przebiegał prawidłowo.

Wnioski

1. Ivermectin (IVOMEK) firmy MVD-AGVET jest, jak się wydaje, skutecznym środkiem zwalczania demodekozy psów w jej początkowym stadium.

2. Ivermectin (IVOMEK) firmy MVD-AGVET, pomimo wielokrotnego stosowania i młodego wieku zwierząt, nie wykazuje działania toksycznego.

Adres autora:

80-316 Gdańsk-Oliwa, ul. Kaprów 10

AN EVALUATION OF THE EFFICIENCY OF IVERMECTINE IN THE TREATMENT OF CANINE DEMODECOSIS

A. KOPCZEWSKI, M. WRÓBLEWSKA, T. ZDUNKIEWICZ and A. MALCZEWSKI

The aim of the work is to evaluate the efficacy of Ivermectine (Ivomec) manufactured by MVD-AGVET in treating canine demodecosis. Four boxer puppies aged 3 months and one ahort haired dachshund puppy aged about three and half months were treated. A kind of squamous demodecosis was confirmed in all the animals.

The clinical diagnosis was confirmed by laboratory examination of skin scrapes. Ivomec was administered to the boxers twice, and the dachshund was given 0.1% of the drug solution in subcutaneous injections six times at 15-day intervals. The first dose of the drug was 1 ml, the following ones 2 ml. The results of the treatment were checked during a period of six months. Complete cure was achieved in the four puppies. Laboratory skin scrapes examination performed 15, 30 and 60 days after cure gave negative results. The pathological changes had disappeared (the bald spots were again covered with hair, the skin stopped peeling). No cure achieved in the dachshund puppy. Although pathological changes were disappearing 7-14 days after medication had begun, signs that the disease was returning were observed during the following month and were confirmed by laboratory examination. No toxic activity of ivermectine was observed. The growth and development of the animals were normal.